

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 811.521'37:82.09:001.4

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/63-1-19>**Лідія АНІСТРАТЕНКО,***orcid.org/0000-0002-3488-6159*

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри японської мови і перекладу

Київського університету імені Бориса Грінченка

(Київ, Україна) *lidiyaan3@gmail.com***МЕТАФОРА ТА МЕТОНИМІЯ ЯК СПОСОБИ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ
ЯПОНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ**

У статті досліджуються метафоричний та метонімічний способи термінотворення японської літературознавчої термінології. На матеріалі 756 термінологічних одиниць, за допомогою методу квантитативного аналізу, встановлюється кількісне та відсоткове співвідношення термінів-метафор та термінів-метонімії відносно загальної кількості досліджуваних термінів. Було виявлено 18 одиниць (або 2,4% від загальної кількості) метафоричного походження і 8 одиниць (або 1,1% від загальної кількості) термінів, утворених за допомогою метонімії. Було встановлено, що частина термінів-метафор прийшла до наших часів ще від перших літературних творів, записаних японськими поетами у VIII ст. н. е., зокрема *kokoro* 心 «серце», «душа», *mono-gokoro* 物心 «душа речей» тощо. Водночас виявлено та проаналізовано дві групи термінів-метафор у японському літературознавстві. До першої групи належать нейтральні та «високі», або «естетичні», терміни, створені здебільшого митцями Хей-ану, які додержувались аристократичних традицій, та поетами жанру *renga*, як-от: *yoha* 余波 (досл.: «хвилі після бурі»), *nioi* 匂 (досл.: «аромат») тощо. Авторами іншої групи термінів-метафор – «низької», «гумористичної», за нашими спостереженнями, були переважно поети віршів *haikai*, які, як відомо, цінували влучний жарт. Ці літературознавчі терміни представлені такими прикладами: номері 滑り (досл.: «слизький»), *shiokarashi* 塩辛し (досл.: «пересолений») тощо. Вказується на наявність експресивного та етнокультурного забарвлення проаналізованих термінів-метафор японського літературознавства, що може слугувати для окремих досліджень у культурологічному аспекті. Терміни, утворені шляхом метонімії, представлені переважно одиницями, що містять у своєму складі числівник і здебільшого будуються за моделлю «числівник + іменник» (наприклад: *senku* 千句/досл.: «тисяча строф»/).

Ключові слова: метафора, метонімія, термінологія, японська мова, термінотворення, японська література.

Lidiia ANISTRATENKO,*orcid.org/0000-0002-3488-6159*

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Department of Japanese Language and Translation

Borys Grinchenko Kyiv University

(Kyiv, Ukraine) *lidiyaan3@gmail.com***METAPHOR AND METONYMY AS WAYS OF TERM FORMATION
OF JAPANESE LITERARY TERMINOLOGY**

The article examines the metaphorical and metonymic methods of term formation in Japanese literary terminology. Based on the material of 756 terminological units, with the help of quantitative analysis method, the quantitative and percentage ratio of metaphor terms and metonymy terms in relation to the total number of studied terms is established. 18 units (or 2.4% of the total number) of metaphorical origin and 8 units (or 1.1% of the total number) of terms formed using metonymy were found. It was established that some of the metaphor terms had reached our day from the first literary works written by Japanese poets in the 8th century A. D., for instance *kokoro* 心 “heart”, “soul”, *mono-gokoro* 物心 “soul of things”, etc. At the same time, two groups of metaphor terms in Japanese literary studies were identified and analyzed. The first group includes neutral and “high” or “aesthetic” terms created mostly by Hei-an artists who adhered to aristocratic traditions and by *renga* poets, for example, *yoha* 余波 (literally: “waves after the storm”), *nioi* 匂 (literally: “fragrance”), etc. According to our observations, the authors of another group of metaphor terms – “low”, “humorous” – were mainly poets of *haikai* poems, who, as it is known, appreciated a good joke. These literary terms are represented by the following examples: *numeri* 滑り (literally: “slippery”), *shiokarashi* 塩辛し (literally: “oversalted”), etc. The research indicates the presence of expressive and ethno-cultural coloring of the analyzed metaphor terms of

Japanese literary studies, which can serve for individual studies in the cultural aspect. Terms formed by metonymy are mainly represented by units that contain a numeral in their composition and are mostly built according to the "numeral + noun" model (for example: senku 千句/literally: "thousand verses"/).

Key words: metaphor, metonymy, terminology, Japanese language, term formation, Japanese literature.

Постановка проблеми. Метафоричні та метонімічні терміни, які мають глибинні етнокультурні корені, безумовно викликають зацікавленість як лінгвістів, так і літературознавців, культурологів, істориків. Відомо, що японська художня література багата образністю, асоціативними підтекстами, зв'язком з естетичними категоріями. Актуальність обраної теми дослідження зумовлена потребою розуміння не лише природи японських метафоричних та метонімічних літературознавчих термінів, а й етнокультурних глибин, закладених в основу створення і ретельного збереження японцями термінологічних одиниць національного літературознавства.

Аналіз досліджень. Метафора та метонімія як чинники формування галузевої термінології неодноразово ставали об'єктами дослідження науковців, зокрема на матеріалі геологічної термінології (Венгринюк, Васильєв, 2018), медичної термінології (Клочко, Ісаєва, 2020), пожежної термінології (Губич, 2018) тощо. Під час дослідження спиратимемося на праці теоретиків термінознавства (Д'яков, 2000; Кияк, 2008; Кияк, 2009; Faber, 2022) та на дослідження у галузі словотвору японської мови (Kitagawa, 2021; Nagano, 2018; Sherly, 2023; Wakaki, 2009; Zaw, 2020). Окремого комплексного дослідження метафори та метонімії у японській літературознавчій термінології, за нашими даними, не проводилося.

Джерельною базою є 756 найуживаніших японських літературознавчих термінів, які охоплюють усі періоди існування японського літературознавства. Ці одиниці були відібрані нами для укладання «Словника японських літературознавчих термінів» (Аністратенко, Бондаренко, 2012).

Мета дослідження – це встановлення кількісного та відсоткового складу метафоричних та метонімічних термінів, відносно до одиниць, утворених шляхом залучення інших типів термінотворення у фаховій мові японського літературознавства. Разом з тим маємо на меті охарактеризувати основні типові групи виявлених метафор.

Для досягнення вище зазначеної мети дослідження послуговуємось методом словотвірного аналізу (для встановлення механізму творення терміну), методом квантитативного аналізу (для отримання кількісних та відсоткових показників термінологічних одиниць метафоричного та метонімічного типів термінотворення) та описовим

методом (для класифікації та інтерпретації мовних явищ у синхронії).

Виклад основного матеріалу. Сучасна філософська енциклопедія, спираючись на досвід поколінь, тлумачить метафору (від грец. *metaphora* – «перенесення», «образ») як перенесення якостей одного предмета (явища або аспекту буття) на інший за принципом їхньої схожості у кількісному відношенні або за контрастом (Кравець, 2023). У сучасній лінгвістиці поняття метафори інтерпретується як найпродуктивніший креативний засіб збагачення мови, втілення мовної економії, семіотична закономірність, що виявляється у використанні знаків однієї концептуальної сфери на позначення іншої, схожої з нею в якомусь розумінні (Селівонова, 2006: 326).

Нам відомо, що класична японська література надзвичайно багата на асоціації, підтексти, образи-символи. Існує ціла система усталених асоціацій, які беруть свій початок від середньовіччя і сьогодні видаються окремими словниками поетичних асоціацій. Така любов японців до асоціативності створює поживне підґрунтя для продукування метафор та метонімії – зокрема – і як термінологічних одиниць літературознавства.

Чітко диференціювати ту чи іншу одиницю як метафору часто буває досить складно, оскільки деякі одиниці мають суміжні якості з іншими лексико-семантичними способами термінотворення – розширенням або звуженням значення слова. У нашій джерельній базі виявлено 18 термінологічних одиниць (або 2,4% від загальної кількості), утворених шляхом метафоризації. З огляду на те, що ці терміни мають якісно протилежну семантику, пропонуємо класифікувати їх як дві окремі групи: 1) піднесено-поетичного та нейтрального забарвлення (зустрічаються у термінології класичних жанрів); 2) низького, побутового колориту (характерні для літератури доби Едо, у негативній критиці для означення поетичних огріхів віршів *хайкай* або *ренга*).

Проаналізуємо першу групу «високих» та нейтральних термінів-метафор. Зазначимо, що до неї належать досить неоднорідні за часом створення та за жанровою приналежністю термінологічні одиниці. Зокрема, способом метафоризації утворювалися деякі найдавніші терміни, наприклад: *kokoro* (心, досл.: «серце», «душа») – душа вірша (один із базових термінів середньовічної поезики

вака, який охоплював такі поняття, як ідея, тема, концепція, емоційний зміст вірша). Також елемент 心 «кокоро» входить до низки інших метафоричних термінів, зокрема:

кара-гокоро (漢心, досл.: «китайське серце») – філософсько-естетична категорія, що базувалась на китайських принципах естетики та етики, за якими поведінка людини підпорядковувалась нормам конфуціанської моралі;

моно-гокоро (物心, досл.: «душа речей») – естетична категорія, яка означає внутрішню емоційну суть предметів, явищ, живих істот. Поняття моно-гокоро виникло у давнину під впливом синтоїської віри в те, що в кожній речі (моно) живе своє божество (камі). Із *моно-гокоро* пов'язано поняття аваре, яке на думку японців виникає як наслідок *моно-гокоро*.

Інший давній метафоричний термін *кото-дама* (言霊, досл.: «душа слова») зафіксовано ще в поетичній антології «Ман-йо-шю». *Котодама* – категорія японської поезики *вака*, яка означала «магію слів» і тісно пов'язувалася з синтоїстськими уявленнями про те, що окремі слова, як і речі, теж мають душу, а, відповідно, і магічну властивість викликати дух синтоїстських богів та божественних предків, які своїми діями могли втручатися в повсякденне життя людей і впливати на перебіг не лише сучасних, але й майбутніх подій.

Способом метафоризації утворені також терміни на позначення композиційних прийомів класичної середньовічної прози. Вибір способу метафори для творення термінів на позначення засобів класичної прози, на нашу думку, зумовлений тяжінням хей-анського письменства до високого естетизму, образності та асоціативності, а також прагненням сучасних японських літературознавців, які ретроспективно створюють середньовічні терміни, до стилізації новостворених термінологічних одиниць під естетичні смаки придворних письменників. Наведемо кілька прикладів подібних одиниць:

- *йоха* (余波, досл.: «хвилі після бурі», «наслідки», «відголосок») – «останні хвилі» – прийом композиційного закінчення у класичній японській прозі;

- *мусубі* (結び, досл.: «вузол») – розв'язка (композиційний прийом, яким завершується розповідь);

- *цугіхаші* (継ぎはし, досл.: «лата», «латка») – композиційний прийом «накладання», «нанизування» одного сюжету на інший у п'єсах йокьоку;

- *шю-шяку* (主客, досл.: «гість-господар») – спосіб сюжетної композиції, за яким розкриття основної теми твору («господар») відбувається за допомогою іншої, другорядної теми («гість»).

Цей прийом вживається і як засіб характеристики героїв: образів головного героя протиставляється образ менш значного з погляду фабули персонажа. Наприклад, у романі «Генджі-моногатарі» Мурасакі Шікібу характеризує головного героя шляхом порівняння з його однолітком, другом і суперником То-но Чюдзьо.

У наступні після Хей-ан епохи метафора як спосіб терміноутворення широко вживалась у творенні засобів, різновидів та стилів поетичного жанру ренга. На відміну від авторів термінів-метафор попередньої доби хей-анських аристократів, творці метафоричних одиниць епохи панування ренга, за нашими спостереженнями, уже не дотримуються канонічних правил естетики. Натомість у складі термінів поряд із одиницями, утвореними шляхом перенесення значення від вишуканих реалій, з'являються фахові слова, які мають за основу лексичні одиниці на позначення досить простих (буденних) понять. Наведемо приклади термінів-метафор на позначення різних композиційних прийомів та різновидів віршів *ренга*:

- *ебіра* (箆, досл.: «сагайдак») – *ренга*, яка складається із 24-х строф, записується на двох аркушах (*орі*) і, як правило, містить дві строфи, присвячені квітам (хана-но ку, 花の句) і дві – місяцю (*цукі-но ку*, 月の句);

- *кагеро* (蟬蛸, досл.: «муха-одноденка») – *ренку* із 28 строф, у якій 6 і 8 строфи поділені на пари по 3 і 4 рядки;

- *каорі* (薫り, 香り, досл.: «аромат») – зв'язок між строфами *ренга*, який полягає у зображенні одного почуття за допомогою різних образів;

- *мічисуджі* (道筋, досл.: «шлях», «маршрут») – логічна послідовність у поєднанні строф віршового ланцюжка *ренга*;

- *нітеку* (遁句, досл.: «строфа-втікачка») – специфічна строфа *ренга*, яку додають у ролі посередника між двома строфами у тому випадку, коли після першої строфи (*маеку*) наступному поетові складно написати другу строфу. За формою *нітеку* є повноцінною строфою, проте виконує роль перехідного містка, якому не надають великої уваги та художньої виразності;

- *ніой* (匂, досл.: «аромат») – один із принципів поєднання строф *ренга*, за яким суміжні строфи пов'язуються спільним настроєм, емоційним забарвленням тощо, на противагу строфам, поєднаним спільними образами та лексикою;

- *оугаеші* (おうむがえし, досл.: «відповідь папуги») – спосіб поєднання строф *ренга*, який полягає у повторі строфи попередника із незначною зміною, що докорінно змінює зміст усього вірша *ренга*;

• *хайшірі* (走り, досл.: «біг», «рух») – один із принципів поєднання строф ренга, який полягає у доповненні віршового ланцюжка яскравою деталлю, що змінює настрій і тему вірша, задаючи йому новий напрям.

Терміни-метафори другої групи – побутової – зазвичай базуються на негативних образах, часто досить натуралістичних. Терміни, згадані вище, вживаються для позначення поетичних огріхів у віршах переважно комічних жанрів. Формувалися ці терміни за доби Едо у середовищі містян, де цінувався дотепний жарт. Одним із авторів таких термінів-метафор був відомий поет жанру *хайкай* – Йоса Бусон. Наведемо кілька прикладів, термінів, що вживаються у негативній критиці *хайкай*:

• *йодаре* (涎, досл.: «слина») – банальний, неоригінальний вірш; термін був запроваджений поетом і теоретиком Йоса Бусоном (1716–1783); синонім – *нумері*;

• *нумері* (滑り, досл.: «слизький») – вірш, написаний у неоригінальному, банальному стилі; термін був запроваджений поетом і теоретиком Йоса Бусоном;

• *шіокараші* (塩辛し, досл.: «пересолений») – вірш, переобтяжений образами, складними каламбурами або застарілою лексикою;

• *шісаіраші* (しさいらし, досл.: «величатися») – вірш, написаний у зарозумілій, помпезній, занадто пишній манері.

Отже, ми виявили та проаналізували термінологічні одиниці, утворені шляхом метафоризації, які пропонуємо розглядати як дві якісно полярні групи: 1) піднесено-поетичного та нейтрального забарвлення; 2) низького, побутового колориту. За нашими спостереженнями, одиниці першої групи метафоричних одиниць зустрічаються у термінології класичних жанрів, а терміни другої групи характерні для негативної критики комічних поетичних жанрів доби Едо (зокрема, *хайкай*). Більшість проаналізованих метафоричних термінів японського літературознавства мають експресивне та етнокультурне забарвлення і можуть слугувати матеріалом для культурологічних досліджень.

Поряд із проаналізованою вище метафорою як способом термінотворення, у термінознавстві відомий ще один різновид лексико-семантичного словотвору – *метонімічний*. Сучасна лінгвістична енциклопедія визначає метонімію (від грец. *μετόνυμια* – «перейменування») як найпродуктивніший креативний засіб збагачення мови, вияв мовної економії, семіотичну закономірність, що виявляється у перенесенні позначень одного компонента події на інший, перенесенням значення частини на ціле й цілого на частину за суміжністю в межах однієї ситуації (Селіванова, 2006: 346).

У результаті метонімії з'являються нові значення слова на базі суміжності ознак (Зарицький, 2004: 64). Отже, підґрунтям метонімії служить наявність зв'язків між категоріями та поняттями у мисленні людини (Селіванова, 2006: 346).

На відміну від когнітивної метафори, когнітивна природа метонімії полягає в застосуванні знака одного поняття на позначення іншого в межах однієї ситуації або предметної сфери (метафора завжди обирає знаки з іншої предметної сфери) (Селіванова, 2006: 346). У моделях утворення метафор переважають узуальні, мовні значення, а в моделях метонімічних утворень – оказіональні вживання.

У досліджуваній джерельній базі нам вдалося відшукати 8 термінологічних одиниць, утворених за допомогою метонімізації. Наведемо кілька прикладів метонімічних одиниць японської літературознавчої термінології:

• *міцу-моно* (三物, досл.: «три речі») – *ренга*, яка має у своєму складі лише три строфи: хокку, маеку і дайсан;

• *рокку* (六句, досл.: «шість строф») – сучасна форма *ренку*, яка записується по шість строф на кожній сторінці спеціального зошита;

• *роккасен* (六歌仙, досл.: «шість безсмертних») – шість видатних поетів доби Хей-ан, творчість яких аналізує та оцінює Кі-но Цураюкі у своїй відомій передмові до поетичної антології «Кокін-вака-шю»;

• *сангін* (三吟, досл.: «трое») – *ренга*, складена трьома авторами;

• *сенку* (千句, досл.: «тисяча строф») – *ренга*, що має тисячу строф.

Як бачимо, у наведених прикладах терміни, утворені шляхом метонімізації, здебільшого будуються за моделями: «числівник + іменник», «числівник».

Висновки. Отже, за результатами здійсненого квантитативного аналізу, виявлено, що шляхом метафоризації утворено 18 одиниць (або 2,4% від загальної кількості), способом метонімізації – 8 термінів (або 1,1% від загальної кількості). Серед цієї кількості термінів наявні одиниці, запозичені до фахової мови літературознавства з інших терміносистем: естетики, художнього мистецтва, буддизму та синтоїзму. Шляхом лінгвістичного спостереження було встановлено приналежність деяких метафоричних термінів до найдавнішого шару базових термінологічних одиниць японської літератури, які зафіксовані у перших поетичних трактатах. Було охарактеризовано основні типові групи виявлених метафор: 1) піднесено-поетичного та нейтрального забарвлення; 2) низького, побутового колориту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аністратенко Л. С., Бондаренко І. П. Словник японських літературознавчих термінів. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 208 с.
2. Венгринюк М. І., Васильєв О. О. Метафора як чинник формування геологічної терміносистеми. *Молодий вчений*. 2018. № 2 (54). С. 181–184. <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5085/4991>
3. Губич П. В. Соматична метафора у пожежній термінології української, польської та англійської мов. *Львівський філологічний часопис*, 2019. № 6, С. 44–47. <https://journal.ldubgd.edu.ua/index.php/philology/article/view/1695>
4. Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. Основи термінотворення: Семантичні та соціолінгвістичні аспекти. Київ : Вид. дім «КМАcademia», 2000. 218 с.
5. Зарицький М. С. Актуальні проблеми українського термінознавства. Київ : ІВЦ «Видавництво «Політехніка»», 2004. 128 с.
6. Кияк Т. Р. Вузкогалузеві терміни як основа формування та квазіреферування фахових текстів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: Проблеми української термінології*. 2008. № 620. С. 3–5.
7. Кияк Т. Р. Фахові мови як новий напрям лінгвістичного дослідження. *Іноземна філологія*. Львів : ЛНУ ім. І. Франка. 2009. Вип. 121. С. 138–142.
8. Ключко Т. В., Ісаєва В. І. Метафоризація в медичній термінології. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Т. 31 (70). № 1. Ч. 2. 2020. С. 84–88. DOI <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.1-2/17>
9. Кравець Л. В. Метафора. Енциклопедія Сучасної України / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. <https://esu.com.ua/article-66695>
10. Петрова Т. О. Сучасні аспекти вивчення метафоризації термінів в українському термінознавстві (актуалізація когнітивного підходу). *Мова : науково-теоретичний часопис*. № 35. 2021. С. 173–181. <https://orcid.org/0000-0002-9534-9891>
11. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
12. Faber Pamela, L'Homme Marie-Claude. Terminology and Lexicography Research and Practice. University of Granada University of Montreal, 2022. 598 pp. URL: <https://doi.org/10.1075/tlrp.23> <https://benjamins.com/catalog/tlrp.23>
13. Kitagawa C. Mechanisms of productivity in word formation: Transitivity alternations in Japanese», *Glossa: a journal of general linguistics*. 2021. doi: <https://doi.org/10.5334/gjgl.1304>
14. Nagano Akiko, Shimada Masaharu. Affix borrowing and structural borrowing in Japanese word-formation. *Journal of Theoretical Linguistics*. 2018. Vol. 15. No. 2. (Tohoku University Shimada, University of Tsukuba) URL: http://www.skase.sk/Volumes/JTL37/pdf_doc/04.pdf
15. Sherly F. Lensun, Susanti Aror, Amelia Sompotan. The Process of Japanese Compound Word Formation. Proceedings of the Unima International Conference on Social Sciences and Humanities: Advances in Social Science, Education and Humanities Research. Indonesia, 2023. DOI 10.2991/978-2-494069-35-0_188
16. Wakaki Hiromi, Fujii Hiroko. Abbreviation Generation of Japanese Multi-Word Expressions. Proceedings of the 2009 Workshop on Multiword Expressions. Singapore, 2009. P. 63–70. URL: <https://aclanthology.org/W09-2909.pdf>
17. Zaw Min. An Analysis of Word Formation using Suffixes in Japanese Language. *Mandalay University of Foreign Languages Research Journal*. 2020. Vol. 11, No. 1. P. 153–159. URL: <http://www.mufl.edu.mm/mm/images/pdf/examresult/s/2020ZawMinWin153-159.pdf>

REFERENCES

1. Anistratenko L. S., Bondarenko I. P. Slovnky yaponskykh literaturoznachnykh terminiv [Dictionary of Japanese literary terms]. Kyiv: Vydavnychiy dim Dmytra Buraho, 2012. 208 p. [in Ukrainian]
2. Venhryniuk M. I., Vasyliiev O. O. Metafora yak chynnyk formuvannia heolohichnoi terminosystemy [Metaphor as a factor in the formation of geological terminology]. *Molodyi vchenyi*. 2018. No 2 (54). S. 181–184. [in Ukrainian] <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5085/4991>
3. Hubyh P. V. Somatychna metafora u pozhezhnii terminolohii ukrainskoi, polskoï ta anhliiskoi mov [Somatic metaphor in Ukrainian, Polish and English fire terminology. Lvivskyi filolohichniy chasopys]. 2019. № 6, S. 44–47. [in Ukrainian] <https://journal.ldubgd.edu.ua/index.php/philology/article/view/1695>
4. Diakov A. S., Kyiak T. P., Kudelko Z. B. Osnovy terminotvorennia: Semantychni ta sotsiolingvistychni aspekty [Basics of term formation: Semantic and sociolinguistic aspects]. Kyiv: Vyd. dim «KMAcademia», 2000. 218 p. [in Ukrainian]
5. Zarytskyi M. S. Aktualni problemy ukrainskoho terminoznavstva [Actual problems of Ukrainian terminology]. Kyiv : IVTs «Vydavnytstvo «Politekhnikha»», 2004. 128 s. [in Ukrainian]
6. Kyiak T. R. Vuzkohaaluzevi terminy yak osnova formuvannia ta kvazireferuvannia fakhovykh tekstiv [Narrow-field terms as a basis for the formation and quasi-referencing of professional texts]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnikha»: Problemy ukrainskoi terminolohii*. 2008. № 620. pp. 3–5. [in Ukrainian]
7. Kyiak T. R. Fakhovi movy yak novyi napriam linhvistychnoho doslidzhennia [Professional languages as a new direction of linguistic research]. *Inozemna filolohiia*. Lviv: LNU im. I. Franka. 2009. Vyp. 121. pp. 138–142. [in Ukrainian]
8. Klochko T. V., Isaieva V. I. Metaforyzatsiia v medychnii terminolohii [Metaphorization in medical terminology]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii*. T. 31 (70). № 1. Ch. 2. 2020. S. 84–88. [in Ukrainian] DOI <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.1-2/17>

9. Kravets L. V. Metafora [Metaphor]. *Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy / Redkol.: I. M. Dziuba, A. I. Zhukovskyi, M. H. Zhelezniak [ta in.]*; NAN Ukrainy, NTSh. – K.: Instytut entsyklopedychnykh doslidzhen NAN Ukrainy, 2023. [in Ukrainian] <https://esu.com.ua/article-66695>
10. Petrova T. O. Suchasni aspekty vyvchennia metaforyzatsii terminiv v ukrainskomu terminoznavstvi (aktualizatsiia kohnityvnoho pidkrodu) [Modern aspects of studying the metaphorization of terms in Ukrainian terminology (updating the cognitive approach)]. *Mova: naukovo-teoretychnyi chasopys*. № 35. 2021. S. 173–181. [in Ukrainian] <https://orcid.org/0000-0002-9534-9891>
11. Selivanova O. O. Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediia [Modern linguistics: a terminological encyclopedia]. Poltava: Dovkillia-K, 2006. – p. 716. [in Ukrainian]
12. Faber Pamela, L'Homme Marie-Claude. *Terminology and Lexicography Research and Practice*. University of Granada University of Montreal, 2022. 598 pp. URL: <https://doi.org/10.1075/tlrp.23> <https://benjamins.com/catalog/tlrp.23>
13. Kitagawa C. Mechanisms of productivity in word formation: Transitivity alternations in Japanese», *Glossa: a journal of general linguistics*. 2021. doi: <https://doi.org/10.5334/gjgl.1304>
14. Nagano Akiko, Shimada Masaharu. Affix borrowing and structural borrowing in Japanese word-formation. *Journal of Theoretical Linguistics*. 2018. Vol. 15. No. 2. (Tohoku University Masaharu Shimada, University of Tsukuba) URL: http://www.skase.sk/Volumes/JTL37/pdf_doc/04.pdf
15. Sherly F. Lensun, Susanti Aror, Amelia Sompotan. The Process of Japanese Compound Word Formation. *Proceedings of the Unima International Conference on Social Sciences and Humanities: Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. Indonesia, 2023. DOI 10.2991/978-2-494069-35-0_188
16. Wakaki Hiromi, Fujii Hiroko. Abbreviation Generation of Japanese Multi-Word Expressions. *Proceedings of the 2009 Workshop on Multiword Expressions*. Singapore, 2009. P. 63–70. URL: <https://aclanthology.org/W09-2909.pdf>
17. Zaw Min. An Analysis of Word Formation using Suffixes in Japanese Language. *Mandalay University of Foreign Languages Research Journal*. 2020. Vol. 11, No. 1. P. 153–159. URL: <http://www.mufl.edu.mm/mm/images/pdf/examresults/2020ZawMinWin153-159.pdf>